

گران شدن بلیط اتوبوس بین شهری: علت چیست؟ مقصر کیست؟

افزایش قابل توجه بلیط اتوبوس‌های بین‌شهری در ماه‌های اخیر، به یکی از دغدغه‌های اصلی مسافران و کارشناسان حوزه حمل‌ونقل تبدیل شده است. این تغییرات که از اواخر سال گذشته (سال ۱۴۰۳) آغاز شد، اکنون به شکل ملموسی در اغلب پایانه‌ها و سامانه‌های اینترنتی فروش بلیط مشاهده می‌شود و بخش قابل توجهی از جامعه را تحت‌تاثیر قرار داده است. بسیاری از کارشناسان و افراد جامعه به دنبال این هستند که بدانند علت گرانی بلیط اتوبوس چیست؟ و مقصر این اتفاق چه نهادی است؟

به گزارش خبرگزاری گزارش خبر، علت اصلی این افزایش قیمت، رشد هزینه‌های عملیاتی در صنعت حمل‌ونقل جاده‌ای است. بر اساس گزارش اقتصاد آنلاین و اظهارات احمدرضا عامری مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های مسافری، تعداد اتوبوس‌های فعال در کشور، طی پنج سال گذشته از حدود ۱۶ هزار و ۵۰۰ دستگاه به کمتر از هفت هزار دستگاه کاهش یافته است. این کاهش ظرفیت، در ایام اوج سفر مانند تعطیلات نوروز، سبب کمبود ناوگان و بالا رفتن قیمت‌ها می‌شود. همچنین از سوی دیگر، قیمت یک دستگاه اتوبوس که تا چند سال قبل حدود ۱.۵ میلیارد تومان بود، اکنون به بیش از ۳۰ میلیارد تومان رسیده و همین موضوع فشار مضاعفی بر صاحبان ناوگان وارد کرده است. علاوه بر این، افزایش قیمت لاستیک، روغن موتور، قطعات یدکی و هزینه تعمیرات هم مزید بر علت شده است تا فعالان این حوزه به سمت مطالبه افزایش قیمت سوق داده شوند.

در سال ۱۴۰۳ شاهد دو موج گرانی بودیم. اولین موج در خردادماه رشد ۳۰ درصدی بلیط‌ها را به همراه داشت و از ابتدای بهمن هم دومین موج شروع شد و قیمت بلیط‌ها حدود ۲۵ درصد افزایش داد. به این ترتیب، بلیط مسیریایی مانند تهران-اصفهان که حدود ۲۶۰ هزار تومان بود، در اواخر سال ۱۴۰۳ به نزدیک ۴۷۰ هزار تومان رسید. یعنی قیمت بلیط این مسیر در عرض یک سال رشدی حدود ۸۰ درصدی را تجربه کرد. رشد قیمت بلیط در سال ۱۴۰۴ هم ادامه داشت و در حال حاضر (مهر ۱۴۰۴) قیمت بلیط اتوبوس تهران-اصفهان در بازه ۲۹۰ الی ۴۷۰ هزار تومان قرار دارد. همچنین در مسیر تهران-شیراز هم نرخ بلیط رفت به حدود ۹۲۰ هزار تومان رسیده است. این تغییرات باعث شده بسیاری از خانواده‌ها و دانشجویان که اتوبوس را گزینه‌ای اقتصادی برای سفر می‌دانستند، با فشار مالی قابل توجهی مواجه شوند.

البته با این حال، برخی کارشناسان و نهادهای صنفی معتقد هستند که قیمت بلیط اتوبوس هنوز کمتر از هزینه واقعی جابه‌جایی مسافر است. به گفته احمدرضا عامری رئیس هیئت مدیره اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافری، قیمت تمام‌شده بلیط بر اساس هر نفر وکیلومتر حدود ۲۸۵۰ تومان است، اما شرکت‌ها به طور میانگین تنها ۶۵۰ تومان از مسافران دریافت می‌کنند. او هشدار داده است که اگر دولت برای جبران این فاصله یارانه در نظر نگیرد، سرمایه‌گذاری جدیدی در این صنعت صورت نمی‌گیرد و حتی می‌توان شاهد خروج بیشتر اتوبوس‌ها از چرخه خدمت و کاهش کیفیت خدمات باشیم.

با وجود دلایل مختلف و ارائه توضیحات توسط رئیس هیئت مدیره اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافری، موضوع مقصر یا عامل این گرانی همچنان محل بحث است. بخشی از افکار عمومی، وزارت راه و شهرسازی و سازمان راهداری را مسئول می‌دانند و معتقد هستند که این نهادها با مجوزهای پیاپی افزایش قیمت، بار مالی را صرفاً بر دوش مردم انداخته است.

منتقدان بر این باورند که دولت می‌تواند با ارائه بسته‌های حمایتی و سیاست‌های تشویقی، هزینه نگهداری ناوگان را کاهش دهد تا افزایش قیمت‌ها به حداقل برسد. در طرف مقابل، مدیران صنفی تاکید دارند که اگر قیمت‌ها تعدیل نشود، بسیاری از شرکت‌های حمل‌ونقل به‌ناچار فعالیت خود را تعطیل می‌کنند و مسافران با کاهش خدمات و حتی حذف برخی مسیرها روبه‌رو می‌شوند.

موافقان افزایش قیمت معتقدند که این اقدام به پایداری شرکت‌ها و حفظ ناوگان کمک می‌کند. آنها استدلال می‌کنند که در سال گذشته حدود ۳۰ درصد شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌شهری فعالیت خود را متوقف کرده‌اند و ادامه این روند می‌تواند بحران جابه‌جایی مسافر را تشدید کند.

در سمت مقابل مخالفان هشدار می‌دهند که افزایش قیمت بلیط، سفر با خودروی شخصی را برای بسیاری از خانواده‌ها مقرون به صرفه‌تر می‌کند و این مسئله نه تنها ترافیک و مصرف سوخت را بالا می‌برد، بلکه آلودگی هوا را هم به‌شدت افزایش می‌دهد.

افزایش قیمت بلیط اتوبوس تبعات خود را روی الگوی سفر مردم هم گذاشته است. گزارش فرارو نشان می‌دهد که برخی مسافران ترجیح می‌دهند به جای استفاده از اتوبوس، سراغ تاکسی‌های اینترنتی بروند، زیرا در برخی مسیرها هزینه سفر چند نفر با تاکسی اینترنتی کمتر از خرید همان تعداد بلیط اتوبوس تمام می‌شود.